

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. An Clerici obligentur Legibus Civilibus, ac Legislator teneatur proprijs?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus servantur. Tacentur alii similes casus, utpote quorum notitia specialiter Religiosis incumbit.

11. Resp. II. Quamvis in aliis casibus Religiosi exempti de jure non teneantur ad observantiam Statutorum Episcopali-^{Id ipsum amplius de-}um, utpote à quorum jurisdictione specialiter sunt exempti; ^{claratur.} nihilominus ratione scandali evitandi quandoque tenentur Regulares exempti etiam ad observandas alias Constitutiones Synodales, & Statuta Episcopalia, dummodò Statui Religioso non repugnent, simulque spectent ad communem observantiam, ac devotionem totius populi; prout rectè observat Sanchez l. 4. in Decalog. c. 15. n. 21. Vasquez, & alii. Hinc quando Lege Diocesana præcipiuntur jejunia, populus valde scandalizabitur, si viderit talia jejunia non observari à Religiosis illis, quos, utpote vitæ austerioris professores, judicat ad hoc magis obligatos: unde reverà ratione talis scandali evitandi, tunc Jure naturæ tenebuntur Regulares exempti ad talia jejunia observanda.

QUÆSTIO II.

An Clerici obligentur Legibus Civilibus, ac Legislator teneatur propriis?

12. **A**dvertendum, quòd in Legibus duplex vis obligandi distingui solet, una directiva, alia coactiva. Ille dicitur à lege obligari vi directivâ ad quidpiam agendum, vel omittendum, qui in conscientia, & sub peccato tenetur servare talem legem: unde hujusmodi obligatio est sub culpa, sive deinde dicta obligatio provemiat ex vi ipsiusmet legis, prout leges solent obligare subditos, sive aliunde, puta ex naturali æquitate, & dictamine rectæ rationis. Ille verò dicitur à lege obligari vi coactivâ, qui tenetur ad observantiam ejus ex vi ipsius legis, aut potestatis legislativæ; ita ut sit legi subiectus, & si eam non observaverit, subiaceat pœnis per legem taxatis, aut per legislatorem infligendis: unde hæc obligatio respicit pœnam transgressoribus incumbentem. His prænotatis sit

13. CONCL. I. Leges civiles, seu Statuta Laicorum, non extenduntur ad Ecclesias vel personas Ecclesiasticas, earumque bona, nisi ab Ecclesia approbentur. Hæc Conclusio habetur expressè

N 2

presè

tenduntur
ad Ecclesias,
& Clericos,
nisi appro-
bentur ab
Ecclesia.

Eisdem ta-
men quan-
doque obli-
gantur Cle-
rici quoad
vim directi-
vam,

Corolla-
rium,

Non verò
quoad vim
coactivam.

pressè in Jure Canonico variis in locis, ac præsertim cap. 7. & 10. tit. de Constitut. Accedit ratio: quia Ecclesia, & personæ Ecclesiasticæ (uti sunt Clerici, atque Regulares) earumque bona, sunt exempta à jurisdictione Principum sæcularium: atqui lex non obligat eos, in quos legislator non habet jurisdictionem; ergo.

14. CONCL. II. His tamen non obstantibus, si Leges Civiles expressè non disponant de Ecclesiis, Clericis, eorumque bonis, sed ob publicam utilitatem communiter quidpiam statuunt, neque repugnent Statui Clericali, aut Immunitati Ecclesiasticæ, eisdem etiam obligantur Clerici quoad vim directivam, licet non quoad vim coactivam. Ita Doctores passim. Ratio est: quia, quamvis talis obligatio erga Clericos directè non possit provenire ex legibus Civilibus, ob defectum jurisdictionis in Clericos; ea tamen partim provenit ex naturali æquitate (nam *curpis est omnis pars suo universo non congruens, c. Quæ contra. dist. 8.*) simulque ad vitandum scandalum aliorum, atque ad conservandam unitatem & pacem Reipublicæ; partim verò dicta obligatio provenit ex auctoritate Ecclesiæ. Nam, ut dicitur cap. 1. De novi operis nunciis. *Sicut leges non dedignantur sacros Canones imitari, ita sacrorum statuta Canonum Principum constitutionibus adjuvantur: illis videlicet, quæ communem concernunt Reipublicæ utilitatem, neque sacris Canonibus, aut Immunitati Ecclesiasticæ repugnant.*

15. Infertur proinde, quòd Leges Civiles pretia rerum taxantes, vel mercium evectionem extra Provinciam prohibentes, aut certum modum ædificandi præscribentes, & hujusmodi, etiam obligent Personas Ecclesiasticas, saltem quoad vim directivam (alioquin enim magna in Republica oriretur difformitas, & confusio) quamvis non quoad vim coactivam, ita scilicet, ut Clerici subiaceant poenis per leges Civiles statutis, aut per Judices sæculares puniri valeant; cum sint exempti ab eorum jurisdictione. Unde Clerici, si fuerint transgressores talium legum, oblata querelâ deferendi sunt ad Judices seu Prælatos suos Ecclesiasticos, ab eisque perpensâ gravitate materiæ, & scandali suborti, poenâ condignâ affici debent, sive statutâ per legem Civilem, sive aliâ mitiore; prout notat Rodericus tom. 1. qq. Regul. quest. 66. art. 2. reg. 9. Layman lib. 1. tract. 4. cap. 13. num. 4. & alii.

16. CONCL.

16. CONCL. III. Quantum nunc attinet ad alteram partem ^{Legibus 3} ^{Republica} ^{latis tenen-} ^{tur singuli} ^{ex illa.} Quæstionis, & loquendo in primis de talibus Legibus, quæ ab aliqua Republica, vel tota Communitate conduntur, nullum dubium est, quin iisdem singuli ex tali Communitate obligentur: Sic quippe legibus à Magistratu latis, tenentur singuli Consilia-rij; & Statuis per Canonicos capitulariter constitutis, obligantur singuli Canonici in particulari. Ratio est clara: quia singuli Canonici, vel Consilia-rij, sunt subditi respectu totius Capituli, vel Magistratus; ergo & obligantur legibus ipsius.

17. CONCL. IV. Loquenda verò de Legibus ab aliquo su- ^{Princeps su-} ^{premus te-} ^{neur pro-} ^{priis legibus} ^{vi directivâ,} ^{non coacti-} ^{vâ.} premo Principe latis, & quidem de talibus, quæ Principem æquè ac subditos decent, Princeps seu Legislator, cessante rationabili causâ excusante, tenetur etiam propriis legibus vi directivâ, non tamen vi coactivâ. Ita communior Doctorum. Ratio primæ partis, loquentis de vi directiva, est: Quia alioquin subditi ex libera transgressione propriæ legis per Legislatorem factâ facile scandalizarentur. Simulque jure de talibus dici posset illud Salvatoris, Matth. 23. *Alligant onera gravia, & importabilia, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere.* Hinc illud Canonis dictum: *Patere legem, quam tu ipse tuleris, c.* Cum omnes de Constituc. Altera pars, quòd legislator non teneatur suis legibus vi coactivâ, probatur ex eo: quia, ut quis teneatur legibus vi coactivâ, debet posse cogi per superiorem ad earum observantiam; & si ipsas non observaverit, puniri: atqui Princeps supremus, seu Legislator non recognoscit superiorem in terris, à quò possit cogi, vel puniri, à se ipso autem nemo propriè cogitur; ergo.

18. Infertur proinde, quòd Papa non obligetur vi coactivâ ^{Corollariè} ^{de Papa, an} ^{obligetur} ^{præceptis} ^{totius Ec-} ^{clesiæ?} præcepto audiendi Missam, vel jejunandi diebus statutis: quia non habet superiorem in terris, à quò cogi possit ad talium legum Ecclesiasticarum observantiam, & ob earum transgressionem puniri; à semetipso autem nemo propriè cogitur. Nihilominus tenetur Papa propriis legibus statum suum æquè ac alios decentibus, vi directivâ, adeò ut peccaret, cessante rationabili causâ excusante: non observando ejusmodi leges Ecclesiasticas, à se vel suis antecessoribus latis. Et idem dicendum de Imperatore respectu legum Imperialium æquè personam Imperatoris decentium, & aliis hujusmodi.

19. Dicitur notanter in Conclusionè, loquendo de talibus legibus, quæ Principem æquè ac subditos decent. Siquidem certum est: ^{Declaratur} ^{Conclusio.}

Principem atque Legislatorem iis legibus nullatenus obligari, quæ ad subditos directè feruntur, & in Principem propriè non cadunt: quales leges sunt, ne quis in civitate arma ferat, ne vestibus auro intextis utatur, ut quilibet tributa aliasque exactiones diligenter solvat, & alia plura hujusmodi: nam patet, tales leges Principi non convenire, neque ipsum attingere.

QUÆSTIO III.

An Peregrini obligentur Legibus, & Consuetudinibus locorum, per quæ transeunt?

Peregrini
tenentur le-
gibus totius
Ecclesiæ:
ubique lo-
corum.

20. **C**elebris, & plurimum practica Quæstio est præsens, unde exactius declaranda propter quotidianorum casuum emergentias. Et quidem, ut certa ab incertis separentur, certum imprimis est, legibus communibus totius Ecclesiæ ubique locorum teneri Peregrinos, & Advenas Christianos; cum semper subsint jurisdictioni Ecclesiæ, ubicunque existant. Sic quilibet peregrinus tenetur ad jejunia Quadragesimæ, & Vigiliarum; atque ad audiendam Missam diebus Dominicis, Festivisque; quia hæc sunt de præcepto totius Ecclesiæ.

Tenantur
etiam legi-
bus particu-
laribus lo-
corum, quam-
primùm ibi
domicilium
figunt.

21. Certum insuper est, illum, qui migrat aliorum fixurus ibidem domicilium, mox teneri legibus illius loci, cum primùm incipit ibidem degere: nam ex tunc incipit esse incola illius loci. Sic constituens domicilium in Civitate Frisingensi, mox tenetur ad servanda omnia Festa particularia hujus loci, quæ sunt de præcepto, quamvis primùm heri vel nudius tertius advenit.

Si mora in
aliquo loco
sit longior,
tenetur pe-
regrinus ad
ejus leges.

22. Præterea si mora in aliquo loco sit longior, utputà per hebdomadam, vel saltem per mensem, ratione cujusdam negotij expediendi, usus communis docet, tales Peregrinos teneri sese accommodare legibus & consuetudinibus loci, observando scilicet Festa vel jejunia de præcepto illius loci. Ratio est: tum quia hoc exigit quies Reipublicæ, quæ aliàs ex diversis hominum moribus perturbaretur. Tum quia habitatores ad tempus longius in aliquo loco acquirunt ibidem quasi domicilium; nam quasi domicilium dicitur locus, ubi quis per longius tempus moram trahit, absque tamen animo ibidem perpetuò consistendi. Quæstio igitur remanet solum de Advenis & Peregrini